

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3148

[Total No. of Pages : 4

[4908] - 1001
M.A. (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP - 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Describe Piaget's contribution to cognitive Psychology.
- b) Explain methods of cognitive Psychology.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Define attention. Describe theories of attention.
- b) Discuss in detail template matching and prototype theories of perception. Distinguish these theories from top-down approaches to perception.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is speech perception? Elaborate on the factors affecting speech perception.
- b) Compare speaking and writing. Discuss the factors affecting speech comprehension.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Define a problem. Explain the stages of the problem solving cycle.
- b) What is meant by creativity? Describe various measurement techniques of creativity.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each :

[10]

- a) Cognitive style.
- b) Concept used in Psychophysics
- c) Algorithm and heuristics
- d) Multilingualism

Total No. of Questions : 5]

P3148

[4908] - 1001
M.A. (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP - 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) पीयजे यांच्या बोधनिक मानसशास्त्रातील योगदानाचे वर्णन करा.
ब) बोधात्मक मानसशास्त्राच्या पद्धती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अवधानाची व्याख्या द्या. अवधानाच्या उपपत्तीचे वर्णन करा.
ब) संवेदन विषयक नमूना - जुळवणी आणि आदिरूप सिद्धांताची सविस्तर चर्चा करा
संवेदनाच्या उर्ध्व-तल सिद्धांतापेक्षा ते भिन्न कसे आहे ते सांगा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भाषा संवेदन म्हणजे काय? भाषा संवेदनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा.
ब) बोलणे आणि लिहिणे यांची तुलना करा. वाचा आकलनावर परिणाम करणाऱ्या
घटकांची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) समस्येची व्याख्या द्या. समस्या निराकरण चक्राच्या अवस्था स्पष्ट करा.
- ब) सर्जनशीलता म्हणजे काय? सर्जनशीलता मापनाच्या विविध तंत्रांचे वर्णन करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) बोधात्मक शैली
- ब) मनोभौतिकी मध्ये उपयोगात येणाऱ्या संकल्पना
- क) अल्गोरिथम आणि नवगामी
- ड) बहुभाषिकत्व

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3149

[Total No. of Pages : 4

[4908] - 1002

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 102 : Psychological Testing : Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss the classification and uses of psychological tests.
- b) Define psychological testing. Explain the characteristics of good psychological test.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What are norms? Explain within group, norms.
- b) Explain the importance of computers in the interpretation of test scores.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is meant by correlation coefficient? Explain its statistical significance.
- b) What is reliability? Explain the various types of reliability in detail.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is validity? Explain evolving concepts in validity.
- b) Describe test validity and decision theory in detail.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each :

[10]

- a) Steps in test construction.
- b) Reliability of speeded tests.
- c) Basic statistical concepts in psychological testing.
- d) Content validity.

Total No. of Questions : 5]

P3149

[4908] - 1002

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 102 : Psychological Testing : Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मानसशास्त्रीय चाचण्यांचे वर्गीकरण व उपयोग यावर चर्चा करा.
ब) मानसशास्त्रीय चाचणीची व्याख्या द्या. चांगल्या मानसशास्त्रीय चाचणीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मानदंड म्हणजे काय? समूहांत मानदंड स्पष्ट करा.
ब) चाचणी प्राप्तकाच्या अर्थविवरणामधील संगणकाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सहसंबंध गुणांक म्हणजे काय? त्यांचे संख्याशास्त्रीय महत्व स्पष्ट करा.
ब) विश्वसनीयता म्हणजे काय? विश्वसनीयतेचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) वैधता म्हणजे काय? वैधतेमधील विकसित संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) चाचणी वैधता व निर्णयन सिद्धांत यांचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) चाचणी संरचने मधील टप्पे
- ब) गती चाचण्यांची विश्वसनीयता
- क) मानसशास्त्रीय चाचण्यांमधील मूलभूत संकल्पना
- ड) आशय वैधता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3150

[Total No. of Pages : 4

[4908] - 1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

PSYCHOLOGY

EP - 103 : Statistical Methods

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.
- 3) Use of statistical tables and simple calculator are allowed.

Q1) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) A distribution of test scores follows the normal distribution, with a mean of 72 and a standard deviation of 12
 - i) How many cases would you expect to find above a score of 85?
 - ii) How many cases would lie between the scores 65 and 70?
- b) State the characteristics and application of normal distribution curve.

Q2) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Compute the coefficient of correlation from the table given below:

	Arithmetic Reasoning							
	Class Intervals	100-109	110-119	120-129	130-139	140-149	150-159	160-169
Mechanical Aptitude	70-71				3	1	1	1
	68-69			1	2	2	1	
	66-67		2	3	5	1		
	64-65	1	4	8	2			
	62-63	1	2	6				
	60-61	1						

- b) Explain Partial and multiple correlation. State the uses of simple linear regression.

P.T.O.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Fifty male salesmen and forty two female saleswomen were assessed on their marketing skills. The mean and SD of these two group are given below. Apply an appropriate statistic and interpret the result.

	male salesmen	female salesmen
Mean	42.5	56.2
SD	5.5	4.3
N	50	42

- b) State the assumptions, limitations and uses of analysis of variance.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain parametric and non parametric tests. State its types and uses.
- b) 136 undergraduate and postgraduate students were asked about their opinion regarding their mentorship programme. The data collected is given below. Apply a suitable statistic to find out if the level of education affects their opinion.

	Agree	Disagree	Total
Undergraduate	40	28	68
Postgraduate	50	18	68
Total	90	46	136

Q5) Write short notes on any two in 250 words : **[10]**

- a) Percentile
- b) Point-Biserial correlation
- c) Analysis of covariance
- d) SPSS

Total No. of Questions : 5]

P3150

[4908] - 1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

PSYCHOLOGY

EP - 103 : Statistical Methods

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) सांख्यिकी तत्वे व साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवाणगी आहे.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) 500 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

[10]

- अ) एका प्रसामान्य वितरणात चाचणी प्राप्तांकाचे वितरण अनुसंख्यात आले आहे की ज्यामध्ये मध्यमान = 72, प्रमाण विचलन = 12 असे आहे;
i) 85 प्राप्तांकांच्या उर्ध्वभागात किती व्यक्ति असलेल्या आढळतील अशी आपली अपेक्षा आहे?
ii) 65 आणि 70 प्राप्तांकांच्या दरम्यान किती व्यक्ति असलेल्या आपणास आढळतील?
ब) प्रसामान्य वक्राची वैशिष्ट्ये आणि उपयोग सांगा.

प्रश्न 2) 500 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक)

[10]

- अ) खाली दिलेल्या कोष्टकापासून सहसंबंध गुणांकाचे गणन करा.

	अंकगणिती युक्तीवाद							
	वर्ग - अंतराळ	100- 109	110- 119	120- 129	130- 139	140- 149	150- 159	160- 169
यांत्रिकी	70-71				3	1	1	1
अभिक्षमता	68-69			1	2	2	1	
	66-67		2	3	5	1		
	64-65	1	4	8	2			
	62-63	1	2	6				
	60-61	1						

- ब) आंशिक सहसंबंध आणि बहुविध सहसंबंध विशद करा. साधे रेखीय समाश्रयणाचे उपयोग सांगा.

प्रश्न 3) 500 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]

- अ) विपणन कौशल्यावर आधारीत 50 पुरुष विक्रेते आणि 42 स्त्री विक्रेते यांचे मुल्यमापन करण्यात आले. खालील प्रमाणे संबंधीत दोन्ही समूहाचे मध्यमान आणि प्रमाण विचलन दिले आहे. उचित सांख्यिकीचा उपयोग करून निष्पत्तीचे अर्थविवरण करा.

	पुरुष विक्रेते	स्त्री विक्रेते
माध्यमान	42.5	56.2
प्रमाण विचलन	5.5	4.3
N	50	42

- ब) प्रचरण विश्लेषणाचे गृहीतके, मर्यादा आणि उपयोग सांगा.

प्रश्न 4) 500 शब्दांत उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) [10]

- अ) प्राचलीय आणि अप्राचलीय चाचणी विशद करा. त्यांचे प्रकार आणि उपयोग सांगा.
ब) 136 पदवी आणि पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांना त्यांच्या सल्लागार कार्यक्रमाविषयी त्यांचे मत विचारले. संकलन केलेला प्रदत्त खाली दिला आहे. सुयोग्य सांख्यिकीचा उपयोग करून शिक्षणाचा स्तर त्यांच्या मतावर परिणाम करतो किंवा काय हे शोधा.

	सहमत	असहमत	एकूण
पदवी	40	28	68
पदव्युत्तर	50	18	68
एकूण	90	46	136

प्रश्न 5) 250 शब्दांत संक्षिप्त टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [10]

- अ) शतमक
ब) बिंदू द्विश्रेणिक सहसंबंध
क) सहप्रचरण विश्लेषण
ड) सामाजिक शास्त्रासाठी असलेला गड्डा (एस्.पी.एस्.एस्.)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3151

[Total No. of Pages : 4

[4908]-2001

**M.A. (Part - I) (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory Paper)
EP - 201 : Learning and Memory
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *Attempt all questions.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Describe different schedules of reinforcement used in operant conditioning by giving suitable examples.
- b) Explain latent learning? How does culture influence learning.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain Baddeley's model of memory with suitable diagram.
- b) Describe the nature of flash bulb memory. Distinguish between sensory memory and short term memory.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Describe the various theories of forgetting in detail.
- b) Explain Atkinson and Shiffrin model of memory. How does it differ from waugh and Norman's model of memory.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Describe the brain areas associated in learning and memory.
- b) Explain the process of synaptic plasticity resulting into long term potentiation.

Q5) Answer any two of the following in about 250 words : **[10]**

- a) Media and violence
- b) Peg word & Method of Loci as memory improvement technique
- c) Work of Elizabeth Loftus
- d) Alzheimer's disease

Total No. of Questions : 5]

P3151

[4908]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory Paper)
EP - 201 : learning and Memory
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) साधनात्मक अभिसंधानामध्ये उपयोगात येणाऱ्या विविध प्रबलन सारणीचे उचित उदाहरणासहित वर्णन करा.
ब) सुप्त अध्ययन स्पष्ट करा? संस्कृतीचा प्रभाव अध्ययनावर कसा होतो ते लिहा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) बॅडलेयांचे स्मृती प्रारूप उचित आकृतीच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.
ब) 'फ्लॅश बल्ब' स्मृतीचे स्वरूप स्पष्ट करा. वेदनिक स्मृति आणि अल्पकालीक स्मृती यांच्यातील फरक सांगा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) विस्मरणाच्या विविध सिध्दांताचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) अँटर्किंसन आणि शिफरिन यांचे स्मृती प्रारूप स्पष्ट करा. वॉ आणि नॉर्मन यांच्या स्मृती प्रारूपापासून ते कसे भिन्न आहे ते लिहा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अध्ययन आणि स्मृतीशी संबंधित असलेल्या मेंदूच्या क्षेत्रांचे वर्णन करा.
- ब) चेतासंधी वलनशीलतामुळे दीर्घकालिक विभवीकरण कसे घडते ते विशद करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

- अ) प्रसारमाध्यम आणि हिंसा
- ब) खुंटी शब्द पध्दत आणि स्थानबध्द पध्दत: एक स्मृती सुधार तंत्र
- क) एलीझाबेथ लॉफ्ट्स यांचे कार्य
- ड) 'एलझायमर'चा आजार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3152

[Total No. of Pages : 4

[4908]-2002
M.A. (Semester - II)
PSYCHOLOGY (Compulsory)
EP - 202 : Psychological Testing : Applications
(Credit System) (2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Define interest. Explain Strong Vocational Interest Blank (SVIB) with reference to different professions.
- b) Explain the basic ideas of Wechsler Adult Intelligence Scale (WAIS). State the procedures and psychometric properties of Wechsler Adult Intelligence Scale.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Describe in detail the 16-Personality factors as the contribution of R.B. Cattell in the field of personality.
- b) Explain the NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) along with theoretical background. State the applications of NEO-PI.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain the Fundametal Interpersonal Relationship Orientation-Behaviour (FIRO-B) as a tool of measuring interpersonal relationship.
- b) Explain the Minnesota Manual Dexterity Test as an important tool of personnel selection.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain the components, psychometric properties and interpretations of Bell's Adjustment Inventory.
- b) Define creativity. Describe the dimensions mentioned in the passi's test of creativity. State its interpretation and uses.

Q5) Answer any two in 250 words : **[10]**

- a) Standard Progressive Matrices (SPM)
- b) Projective Tests
- c) Mechanical Reasoning Test
- d) General Aptitude Test Battery (GATB)

Total No. of Questions : 5]

P3152

[4908]-2002

M.A. (Semester - II)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 202 : Psychological Testing : Applications

(Credit System) (2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अभिरूचीची व्याख्या द्या. स्ट्रॉंगचे व्यावसायिक अभिरूची प्रपत्र विविध व्यवसायाच्या संदर्भातून स्पष्ट करा.
ब) प्रौढासाठी असलेल्या वेश्लर बुद्धिमत्ता चाचणीतील मुलभूत कल्पना स्पष्ट करा. या चाचणीतील पध्दती, मनोमितीय वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्त्वाच्या क्षेत्रामध्ये आर. बी. कॅटेल यांच्या सोळा - व्यक्तिमत्त्व घटकांच्या योगदानाचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) सैध्दांतिक पार्श्वभूमीच्या साहाय्याने निओ व्यक्तिमत्त्व शोधिका (निओ - पीआय-आर) स्पष्ट करा. निओ-पीआय शोधिकेचे उपयोग सांगा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) आंतर वैयक्तिक संबंधाचे मापन करण्याचे एक साधन म्हणून मुलभूत आंतरवैयक्तिक संबंध अभिमुखता - वर्तन चाचणी स्पष्ट करा.
ब) कर्मचारी निवडीसाठी मिनेसोटा हस्तकारक चाचणी ही एक महत्त्वाची चाचणी म्हणून स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) बेलच्या समायोजन शोधिकेचे घटक, मनोमितीय वैशिष्ट्ये, पध्दती आणि अर्थविवरण विशद करा.
- ब) सर्जनशीलतेची व्याख्या द्या. पासीच्या सर्जनशील चाचणीमध्ये उल्लेख केलेल्या मितींचे वर्णन करा. त्यांचे अर्थविवरण आणि उपयोग सांगा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) प्रमाण वर्धमान सारणी (एस्.पी.एम्.)
- ब) प्रक्षेपण तंत्रे
- क) यांत्रिकी तर्क चाचणी
- ड) सामान्य अभिक्षमता चाचणी संच (जी ए टी बी)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3153

[Total No. of Pages : 4

[4908]-2003
M.A. - I (Semester - II)
PSYCHOLOGY
EP - 203 : Research Methodology
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) What is sampling? Write in detail about the different sampling techniques.
- b) What is problem? Describe various types of variables.

Q2) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Explain various factorial designs.
- b) What is experimental design? State the purpose and principles of experimental design. Explain matched group design.

Q3) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Define factor analysis. Explain the rotation method.
- b) Define multivariate analysis. Describe any two types of multivariate techniques.

P.T.O.

Q4) Answer in 500 words (any one out of two) :

[10]

- a) What is scaling? Explain various psychological scaling in detail.
- b) What is quasi-experimental design. Explain application of quasi-experimental design in programme evaluation research.

Q5) Write short note in 250 words (any two out of four) :

[10]

- a) Interview
- b) Block design
- c) Analysis of qualitative data
- d) Non-equivalent control group design

Total No. of Questions : 5]

P3153

[4908]-2003

M.A. - I (Semester - II)

PSYCHOLOGY

EP - 203 : Research Methodology

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) नमुना - चयन म्हणजे काय? नमुना चयनाची विविध तंत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) समस्या म्हणजे काय? परिवर्तकांच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) विविध घटकानुसारी आराखडे स्पष्ट करा.

ब) प्रायोगिक आखणी म्हणजे काय? प्रायोगिक आखणीचा हेतु आणि तत्त्वे सांगा. अनुरूप समूह आखणी विशद करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) घटक विश्लेषणाची व्याख्या द्या. चक्रावर्तन पध्दती स्पष्ट करा.

ब) बहुपरिवर्त्य विश्लेषणाची व्याख्या द्या. कोणत्याही दोन बहुपरिवर्त्य तंत्रांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मापनीकरण म्हणजे काय? मानसशास्त्रीय मापनीकरण सविस्तर विशद करा.
- ब) प्रयोग सादृश्य प्रायोगिक आराखडा म्हणजे काय? कार्यक्रम मुल्यमापन संशोधनातील प्रयोग सादृश्य प्रायोगिक आराखड्याचे उपयोजन स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर 250 शब्दांत संक्षिप्त टीपा लिहा. [10]

- अ) मुलाखत
- ब) गट आराखडा
- क) गुणात्मक प्रदत्ताचे विश्लेषण
- ड) असमतोलित नियंत्रित समूह आखणी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3154

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3001
M.A. (Part - II) (Semester - III)
PSYCHOLOGY
EP - 301 : Personality
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Describe the evaluation process of personality theory.
- b) Discuss in detail applications of personality in clinical areas.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Describe Karl Jung's theory of Personality.
- b) Explain in detail Erikson's theory of Personality.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Describe Roger's Person - centered theory of Personality.
- b) Discuss various corollaries of Kelly's Personality theory.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain five factor model of Personality.
- b) Describe Personality theory of Allport.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words (short notes) :

[10]

- a) Nomothetic Approach
- b) Dream analysis of Adler
- c) Social self and true self
- d) Multiculturalism

Total No. of Questions : 5]

P3154

[4908]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 301 : Personality

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्व सिध्दातांच्या मुल्यमापन प्रक्रियेचे वर्णन करा.
ब) व्यक्तिमत्वाचे चिकीत्सात्मक क्षेत्रातील उपयोजन यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कार्ल युंग यांच्या व्यक्तिमत्व सिध्दांताचे वर्णन करा.
ब) एरिकसन यांचा व्यक्तिमत्व सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) रोजर्स यांच्या व्यक्ति-केंद्रित व्यक्तिमत्व सिध्दांताचे वर्णन करा.
ब) केली यांच्या व्यक्तिमत्व सिध्दांताच्या विविध उपप्रमेयांवर चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्वांचे पंचघटक प्रारूप स्पष्ट करा.
- ब) ऑलपोर्ट यांच्या व्यक्तिमत्वांच्या सिद्धांताचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) नियमसापेक्ष दृष्टिकोन
- ब) अँडलर यांचे स्वप्न विश्लेषण
- क) सामाजिक स्व आणि वास्तविक स्व
- ड) बहुविध संस्कृती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3155

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3002

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology Specialization)

EP - 310 : Psychopathology - I

(Credit System) (2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : [10]

- a) Describe the history of the DSM. State the various categories of mental disorders listed in DSM - 5.
- b) Give the definition of mental disorder. Discuss in detail biological paradigm of psychopathology.

Q2) Answer any one in 500 words : [10]

- a) What is Intellectual Disability? Describe the various types and causes of Intellectual Disability.
- b) What is schizophrenia? Describe the various symptoms and causes of schizophrenia.

Q3) Answer any one in 500 words : [10]

- a) What is Bipolar disorder? Describe the various types and causes of Bipolar Disorders.
- b) What is obsessive compulsive Disorder? Discuss the various types of obsessive compulsive Disorders.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is Eating disorder? Describe the different types of Eating Disorders.
- b) Define Dissociative Disorder? State the types of Dissociative Disorder. Describe the clinical picture in dissociative Identity Disorder.

Q5) Write short notes in about 250 words each any two of the following : **[10]**

- a) Diathesis - stress model
- b) Learning Disability
- c) Premenstrual dysphoric disorder
- d) Sleep - walking state

Total No. of Questions : 5]

P3155

[4908]-3002

M.A. (Part - II) (Semester - III)
PSYCHOLOGY (Clinical Psychology Specialization)

EP - 310 : Psychopathology - I
(Credit System) (2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) डी.एस्.एम्. प्रणालीच्या इतिहासाचे वर्णन करा. डी.एस्.एम्. 5 प्रणित मनोविकृती वर्गीकरण प्रणालीनुसार विविध मनोविकृतींची नावे सांगा.
ब) मनो विकृतीची व्याख्या द्या. मनोविकृतीच्या जैविक दृष्टिकोनाची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) बौद्धिक अक्षमता म्हणजे काय? बौद्धिक अक्षमतेच्या विविध प्रकारांचे व कारणांचे वर्णन करा.
ब) छिन्नमनस्कता म्हणजे काय? छिन्नमनस्कतेच्या विविध लक्षणं आणि कारणांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) द्विध्रुवीय विकृती म्हणजे काय? द्विध्रुवीय विकृतीच्या विविध प्रकारांचे व कारणांचे वर्णन करा.
ब) विचार व कृती अनिवार्यता विकृती म्हणजे काय? विचार व कृती अनिवार्यता विकृतीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) खाण्याशी संबंधित विकृती म्हणजे काय? खाद्य विकृतीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.

ब) वियोजित विकृतीची व्याख्या द्या. वियोजित विकृतीचे प्रकार सांगा. वियोजित स्व ओळख विकृतीतील चिकित्सात्मक चित्राचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) रोगप्रवणता - तणाव प्रारूप

ब) अध्ययन अक्षमता

क) रजस्वलापूर्व सौम्य नैराश्य लक्षण विकृती

ड) निद्रा भ्रमण विकृती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3156

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3003

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology Specialization) (Compulsory)

EP - 311 : Psychodiagnostics : Procedure and Techniques

(2013 Pattern) (Credit System) (Group - A)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) What is SCID? Describe the patient, Non-patient and clinical Trial versions of the SCID.
- b) Describe in detail the DSM - 5 self Rated level 1 cross Cutting Symptoms Measure (Adult form) as an important psychodiagnostic tool.

Q2) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) What are the different inventories used to measure depression and Mania? Describe in detail Beck's depression inventory and Altman Self - Rating mania scale.
- b) Discuss in detail Weschlers Adult Intelligence Scale.

Q3) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) What are Neuropsychological tests? Describe the Luria Nebraste Neuropsychological battery?
- b) What are projective techniques? Discuss Murray's thematic Apperception Test along with its clinical applications.

P.T.O.

Q4) Answer in 500 words (any one out of two) : **[10]**

- a) Describe the various assessment techniques for dementia and cognitive impairment.
- b) What is Mental State Assessment? Explain the importance of MSE in psychodiagnostics.

Q5) Write short notes in 250 words (any two out of four) : **[10]**

- a) WHO Disability Assessment schedule
- b) Spielberger's State Trait Anger expression inventory
- c) Gessell Developmental schedules
- d) DAS (Dyadic Adjustment Scale)

Total No. of Questions : 5]

P3156

4908]-3003

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Clinical Psychology Specialization) (Compulsory)

EP - 311 : Psychodiagnostics : Procedure and Techniques

(2013 Pattern) (Credit System) (Group - A)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) 'स्किड' म्हणजे काय? स्किडच्या रूग्ण, रूग्ण विहित, आणि चिकित्सात्मक आवृत्ती नमुन्यांचे वर्णन करा.
ब) डीसम - 5 स्वमूल्यांकित स्तर -1 लक्षणपूर्व मापन (प्रौढ फॉर्म) याचे एक महत्त्वपूर्ण मनोचिकित्सात्मक साधन म्हणून सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) नैराश्य व उन्माद लक्षणे मापनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या विविध कसोट्या कोणत्या? बेकच्या नैराश्य मापन कसोटी आणि आल्टमनची उन्माद स्वमूल्यांकन कसोटीचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) वेश्लरच्या प्रौढ बुद्धिमापन कसोटीची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) चेतामानसशास्त्रीय कसोटी म्हणजे काय? ल्यूरिया - नेब्रास्का चेतामानसशास्त्रीय कसोटी समूहाचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) प्रक्षेपण तंत्र म्हणजे काय? मरेच्या 'टी - ए - टी' कसोटी (कथावस्तू आसंवेदन) व तिच्या चिकित्सात्मक उपयोजितेची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अवमनस्कता आणि बोधात्मक दोषांच्या परिक्षणाच्या विविध तंत्रांचे वर्णन करा.
- ब) मनो स्थिती परीक्षण म्हणजे काय? मनो स्थिती परीक्षणाचे मनोचिकित्सेतील महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) जागतिक आरोग्य संघटना कृत मनोव्यंग परीक्षण सारिणी
- ब) स्पील बर्गरची स्थिती - भाव गुणभाव क्रोध अभिव्यक्ती मापन चाचणी
- क) गेसेलची विकास सारिणी
- ड) दांपत्य समायोजन चाचणी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3157

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3004
M.A. (Semester - III)
PSYCHOLOGY (Industrial Psychology)
EP - 320 : Personnel Psychology
(2013 Pattern) (Credit System) (Group - A)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is personnel psychology? Explain the functions of personnel psychology.
- b) Compare and contrast between the systems and utility theory of personnel psychology.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is job analysis? Elaborate the methods used for conducting a job analysis.
- b) What is strategic workforce planning? Explain the steps in strategic workforce planning.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain the criteria used to assess managerial effectiveness.
- b) Critically evaluate the use of any two methods of recruitment.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is performance appraisal? Elaborate the steps taken for creating a performance appraisal system.
- b) Critically evaluate 360° multirater feedback as a performance appraisal technique.

Q5) Write short notes on any two in 250 words : **[10]**

- a) Job evaluation
- b) Halo effect
- c) Social security benefits
- d) Equal employment opportunity in India

Total No. of Questions : 5]

P3157

[4908]-3004

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Industrial Psychology)

EP - 320 : Personnel Psychology

(2013 Pattern) (Credit System) (Group - A)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) कर्मचारी मानसशास्त्र म्हणजे काय? कर्मचारी मानसशास्त्राची कार्ये स्पष्ट करा.
ब) कर्मचारी मानसशास्त्राच्या समष्टी सिध्दांत व उपयोगिता सिध्दांत यांतील भेद व साम्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) कार्य विश्लेषण म्हणजे काय? कार्यविश्लेषणासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पध्दती स्पष्ट करा.
ब) धोरणात्मक कर्मचारी नियोजन म्हणजे काय? त्यातील टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) व्यवस्थापकीय प्रभावीपणाचे परीक्षण करण्यासाठी वापरले जाणारे निकष स्पष्ट करा.
ब) कर्मचारीभरतीच्या कोणत्याही दोन पध्दतींचे सटीक मूल्यमापन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) निर्वर्तन निर्धारण म्हणजे काय? निर्वर्तन निर्धारण पध्दती निर्माण करण्यासाठी घ्यावयाचे टप्पे स्पष्ट करा.

ब) निर्वर्तन निर्धारण तंत्र म्हणून 360° बहुपरिक्षक प्रतिभरणाचे सटीक मूल्यमापन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) कार्य मूल्यमापन

ब) 'हॅले' परिणाम

क) सामाजिक सुरक्षितता फायदे

ड) भारतातील समान रोजगार संधी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3158

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3005
M.A. (Semester - III)
PSYCHOLOGY (Industrial Psychology)
EP - 321 : Organizational Behaviour
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain the need for organisation structure. Distinguish between vertical and Horizontal organisation structure.
- b) How can organizational culture be transmitted? Discuss Dr. Uday Pareek's dimensions of culture.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss Hackman and Oldham's job characteristics model. Also explain how it can be applied to the organization?
- b) Elaborate on Porter and Lawler's model of motivation. How does it differ from VIE model?

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Elucidate the Path goal model of leadership and discuss how a manager can apply it to employees.
- b) Bring out the differences between transactional leader and transformational leader. Discuss what are the substitutes and enhancers for leadership?

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : [10]

- a) Explain work stress. What are its different sources?
- b) Discuss grapevine communication. What are the different directions in which communication can flow?

Q5) Write short notes on any two in 250 words each : [10]

- a) Globalisation as a challenge to OB
- b) Hygiene factors of Motivation
- c) Employee participation programs
- d) Use of electronic media in organization

Total No. of Questions : 5]

P3158

[4908]-3005

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Industrial Psychology)

EP - 321 : Organizational Behaviour

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) संघटना - संरचनेची गरज काय ते स्पष्ट करा. संघटनेच्या आडव्या आणि उभ्या संरचनेतील फरक सांगा.
ब) संघटना - संस्कृतीचे संक्रमण कसे करता येईल? डॉ. उदय परीक यांच्या संस्कृती - मितींची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) हॅकमन आणि ओल्डहॅम यांच्या कार्य - वैशिष्ट्ये प्रारूपाची चर्चा करा. संघटनेत त्याचे उपयोजन कसे करता येईल ते स्पष्ट करा.
ब) पोर्टर व लॉलर यांचे प्रेरणा प्रारूप सविस्तरपणे स्पष्ट करा. ते VIE प्रारूपापेक्षा भिन्न कसे ठरते?

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) नेतृत्व विषयक मार्ग - ध्येय प्रारूप स्पष्ट करा. व्यवस्थापक हे प्रारूप संघटनेत कसे लागू करू शकेल यांची चर्चा करा.
ब) आंतरक्रियात्मक नेता आणि परिवर्तनात्मक नेता यांतील फरक सांगा. नेतृत्वात असलेले पर्याय आणि नेतृत्व प्रबळ करणारे घटक यांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) मानसिक ताण स्पष्ट करा. मानसिक ताणाची उगमस्थाने कोणती?

ब) ग्रेपव्हाइन संप्रेषणाची चर्चा करा. संप्रेषणाचा ओघ कोणकोणत्या भिन्न दिशांना जातो?

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

अ) संघटना वर्तनात आव्हान म्हणून जागतिकीकरण

ब) प्रेरणेचे हायजिन घटक

क) कर्मचारी सहभाग कार्यक्रम

ड) संघटनेत इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचा उपयोग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3159

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3006

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 330 : Counselling Process

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss the importance of written communication in counselling.
- b) Explain process goal & out come goals of counselling.

Q2) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss the styles of communication in building the counselling relationship.
- b) Discuss the core conditions of counselling.

Q3) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Discuss the design and implication of action plan.
- b) Discuss the process of goal setting.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Describe the components of effective assessment.
- b) Discuss the standardized techniques for human assessment.

Q5) Answer any two in 250 words :

[10]

- a) Non linearity of stages in counselling process.
- b) Advanced empathy
- c) Justice
- d) Autobiography

Total No. of Questions : 5]

P3159

[4908]-3006

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 330 : Counselling Process

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समूपदेशनातील लिखित संप्रेषणाच्या महत्वावर चर्चा करा.
ब) समूपदेशनातील प्रक्रिया उद्दिष्टे व निष्पत्ती उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समूपदेशनात्मक संबन्धामधील संप्रेषण शैलींवर चर्चा करा.
ब) समूपदेशनाच्या मूलभूत अटींवर चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कृती आराखड्याचे रचना व उपयोजनावर चर्चा करा.
ब) उद्दिष्ट आखणी प्रक्रियेवर चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) प्रभावी मूल्यनिर्धारणाचे घटक वर्णन करा.
ब) मानवी मूल्यनिर्धारणाच्या प्रमाणीत तंत्रांवर चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) समूपदेशन प्रक्रियेच्या पायऱ्यांमधील अरेषीयता
- ब) वाढीव तदनुभूती
- क) न्याय
- ड) आत्मचरित्र

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3160

[Total No. of Pages : 4

[4908]-3007

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 331 : Counselling Skills and Psychotherapy

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) How should be the desired communication skills of counsellor?
- b) What is the importance of understanding ' yourself ' in the process of becoming counsellor?

Q2) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) What are monitoring skills? Explain different monitoring methods.
- b) What are listening skills? Explain importance of listening skills with appropriate example.

Q3) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Using appropriate examples elaborate important concepts in transactional analysis?
- b) Discuss the process and intervention of Jung's Analytical therapy.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Explain with example A.B.C. model by Albert Ellis.
- b) What is Bandura's social cognitive therapy? Explain modeling technique briefly.

Q5) Answer any two in 250 words : **[10]**

- a) Self - talk awareness
- b) Importance of visual images
- c) Psycho-sexual stages of development
- d) Cognitive schemas

Total No. of Questions : 5]

P3160

[4908]-3007

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 331 : Counselling Skills and Psychotherapy

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समुपदेशकाची संवाद कौशल्ये कशी असावीत ?
ब) समुपदेशक होण्याच्या प्रक्रियेमध्ये 'स्वजाणीवेचे' महत्व काय हे विषद करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) देखरेख कौशल्ये म्हणजे काय ? देखरेखीच्या विविध पद्धती सांगा.
ब) श्रवण कौशल्ये म्हणजे काय ? श्रवण कौशल्याचे महत्व सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) 'आंतरक्रिया विश्लेषण' उपचार पद्धतीतील महत्वाच्या संकल्पना योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
ब) युंग यांच्या विश्लेषण उपचार पद्धती मधील प्रक्रिया आणि आंतरनिरसन पद्धती यांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अल्बर्ट एलिस यांनी दिलेल्या A-B-C प्रारूप सोदाहरण स्पष्ट करा.
- ब) बांडुरा यांची सामाजिक बोधनिक उपचार पद्धती म्हणजे काय? प्रतिरूप अनुसरण तंत्र थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) स्व - संभाषण जाणीव
- ब) दृश्य - प्रतिमांचे महत्व
- क) मनोलैंगिक विकास अवस्था
- ड) बोधनिक आकृतीबंध

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3161

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4001
M.A. II (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
EP - 401 : Motivation and Emotion
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain with example learned component of motivation.
- b) Elaborate mechanism of sleep as a biological motive.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Narrate Atkinson's conceptualization of achievement motivation.
- b) Explain how motivation theories are applied in Industrial set up.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What is Etic approach to study emotions? Explain with suitable example.
- b) Explain any two physiological measures used in studying motivation and emotion.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain conceptualization of depression referring cognitive and psychoanalytic theory.
- b) Explain function of positive emotions using Broaden and Build theory.

P.T.O.

Q5) Answer any two short notes in 250 words.

[10]

- a) Ethological approach to motivation.
- b) Murry's theory of motivation.
- c) Functioning of immune system.
- d) Cannon-Bard's theory of emotion.

Total No. of Questions : 5]

P3161

[4908]-4001
M.A. II (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
EP - 401 : Motivation and Emotion
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) प्रेरणेच्या अध्ययित घटकाचे सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या.
ब) निद्रा या जैविक प्रेरणेची यंत्रणा सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अटकिनसन यांनी मांडलेल्या संपादन प्रेरणेच्या संकल्पनेचे विवरण द्या.
ब) औद्योगिक क्षेत्रामध्ये प्रेरणेच्या सिद्धांतांचे उपयोजन कसे केले जाते हे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) भावनांच्या अभ्यासातील 'एटिक' दृष्टिको म्हाणजे काय? योग्य उदाहरण देऊन स्पष्ट करा.
ब) प्रेरणा आणि भावनांच्या अभ्यासामध्ये वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही दो मापन तंत्रांचा परिचय द्या.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) अवसादाची संकल्पना बोधनिक तसेच मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांतांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.
ब) सकारात्मक भावनांचे कार्य 'ब्रॉडन अँड बिल्ड' सिद्धांतांच्या सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा.

[10]

- अ) प्रेरणेचा आचार विज्ञान (Ethological) दृष्टीकोन
- ब) 'मरे' यांचा प्रेरणा सिद्धांत
- क) रोग प्रतिकारक शक्तीचे कार्य
- ड) कॅनन-बार्ड यांचा भावना सिद्धांत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3162

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Clinical psychology)

EP - 410 : Psychopathology - II (Compulsory)

(2013 Pattern) (Credit System) (Group A)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer in 500 words: (Any one out of two) **[10]**

- a) Describe the phases of the normal human sexual cycle. Explain the various sexual dysfunctions.
- b) What are sexual disorders? Describe the different paraphilias.

Q2) Answer in 500 words: (Any one out of two) **[10]**

- a) What are substance abuse disorders? Describe the various phases of alcoholism.
- b) What are neurocognitive disorders? Describe the symptoms of delirium and dementia.

Q3) Answer in 500 words: (Any one out of two) **[10]**

- a) What is Personality disorder? Discuss the various personality disorders in 'Cluster A' Odd and eccentric category.
- b) What are the characteristics of 'Cluster B' personality disorders? Describe in detail the clinical picture in Bordertine Personality disorder.

Q4) Answer in 500 words: (Any one out of two) **[10]**

- a) Describe the symptoms and treatment of Internet Addiction disorder.
- b) What are the various types of suicide? Discuss the causes of suicide and suicide prevention measures.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 250 words: (Any two out of four)

[10]

- a) Traumatic Brain Injury.
- b) Avoidant Personality Disorder.
- c) Attenuated Psychosis Syndrome.
- d) Impulse control disorders.

Total No. of Questions : 5]

P3162

[4908]-4002

M.A. (Part - II) (Semester - IV)
PSYCHOLOGY (Clinical psychology)
EP - 410 : Psychopathology - II (Compulsory)
(2013 Pattern) (Credit System) (Group A)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सामान्य मानवी लैंगिक क्रियाचक्रातील अवस्थांचे वर्णन करा. विविध लैंगिक अपकार्य दोष स्पष्ट करा.
ब) लैंगिक विकृती कोणत्या? विविध विचित्र लैंगिक आकर्षण विकृतींचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) आम्लपदार्थ सेवन विकृती कोणत्या? मद्यासक्तीतील विविध अवस्थांचे वर्णन करा.
ब) चेतापेशीय बोधात्मक विकृती म्हणजे काय? भ्रमिष्टपणा आणि अवमनस्कता विकृतींच्या लक्षणांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्व विकृती म्हणजे काय? 'अ' गट : विचित्र आणि विक्षिप्त गटातील विविध व्यक्तिमत्व विकृतींची चर्चा करा.
ब) 'ब' गटातील व्यक्तिमत्व विकृतींची वैशिष्ट्ये सांगा. सीमावर्ती व्यक्तिमत्व विकृतींच्या चिकित्सात्मक चित्राचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) इंटरनेट आसक्ती विकृतीच्या लक्षणं व उपचारांचे वर्णन करा.
- ब) आत्महत्येचे विविध प्रकार कोणते? आत्महत्येची कारणे व आत्महत्या प्रतिबंधक उपचारांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) आघातजन्य मेंदू इजा
- ब) प्रतिबंध व्यक्तिमत्व विकृती
- क) क्षीणनकारी मनोविक्षिप्ती विकृती
- ड) उर्मी नियंत्रण विकृती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3163

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4003
M.A. (Part - II) (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
(Clinical psychology Specialization)
EP - 411 : Psychotherapies
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Discuss in detail Transactional Analysis as a Psychotherapy.
- b) Discuss the basic concept involved in Psychoanalysis Therapy critically Evaluate the classical Psychoanalysis therapy.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Basic assumptions involved in behaviour therapy. Describe in detail systematic desensitization behaviour therapy with its variants.
- b) What is assertiveness? Discuss the techniques used in assertiveness training.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain the concept of mindfulness. Discuss mindfulness in Rational Emotive Behaviour Therapy.
- b) Describe Existential therapy in detail.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Describe Lazarus multi-modal therapy.
- b) State the basic principles (Pillar) of Islam.

P.T.O.

Q5) Write short notes in about 250 words each any two of the following: **[10]**

- a) State the basic therapeutic skills.
- b) Bio-feedback technique.
- c) A-B-C model of Rational Emotive Behaviour Therapy.
- d) Yoga Therapy.

Total No. of Questions : 5]

P3163

[4908]-4003

M.A. (Part - II) (Semester - IV)
PSYCHOLOGY
(Clinical psychology Specialization)
EP - 411 : Psychotherapies
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) एक मानसोपचार पद्धती म्हणून आंतरक्रिया विश्लेषण पद्धतीची (T.A.) सविस्तर चर्चा करा.
ब) मनोविश्लेषण उपचार पद्धतीतील प्रमुख संकल्पनांची चर्चा करा. मनोविश्लेषण उपचार पद्धतीचे चिकित्सात्मक मूल्यांकन करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) वर्तन परिवर्तन उपचार पद्धतीत अंतर्भूत मूलभूत गृहीतके सांगा. पद्धतशीर आवेदनशीलता वर्तन उपचार पद्धती व त्याच्या प्रकारांचे सविस्तर वर्णन करा.
ब) प्रांजळपणा म्हणजे काय? प्रांजळपणा प्रशिक्षणात वापरल्या जाणाऱ्या विविध तंत्रांची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) मनोसजगता संकल्पना स्पष्ट करा. विवेक पूर्ण भावनिक वर्तन परिवर्तन उपचार पद्धतीतील मनोसजगतेच्या भूमिकेची चर्चा करा.
ब) अस्तित्ववादी उपचार पद्धतीची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) लाझारसच्या बहुआयामी उपचार पद्धतीचे वर्णन करा.
- ब) इस्लामची प्रमुख तत्वे सांगा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) प्रमुख मानसोपचार कौशल्य सांगा.
- ब) जैव प्रतिभरण तंत्र.
- क) तर्कसंगत भावनिक वर्तनोपचार पद्धतीतील ए-बी-सी प्रारूप.
- ड) योगोपचार पद्धती.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3164

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4004
M.A. (Semester - IV)
INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 420 : Human Resource Management
(2013 Pattern) (Credit System) (Group - B)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What is e-HR? Explain the different aspects which affect e-HR.
- b) What is Human Resource Management? Elaborate the nature and scope of HRM.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What are the stages of a career? Explain the need for career planning.
- b) Elaborate the process of developing a training programme.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Elaborate on the methods used by today's organizations to promote ethical conduct of employees.
- b) What is knowledge management? Describe the knowledge management process in detail.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What is the nature of Industrial Relations? What is the role of the HR manager in Industrial Relations.
- b) What is an HR Scorecard? Explain the process of creating an HR scorecard.

P.T.O.

Q5) Write a short notes on any two in 250 words:

[10]

- a) Employee engagement
- b) Borrowing talent
- c) The expatriate problem
- d) Factors inhibiting collective bargaining

Total No. of Questions : 5]

P3164

[4908]-4004

M.A. (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 420 : Human Resource Management

(2013 Pattern) (Credit System) (Group - B)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) e-HR म्हणजे काय? त्यावर परिणाम करणाऱ्या विविध बाबींचे स्पष्टीकरण करा.
ब) मानव्य संसाधन व्यवस्थापन म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) करीअरच्या अवस्था कोणत्या? करिअर नियोजनाची गरज स्पष्ट करा.
ब) प्रशिक्षण कार्यक्रम विकसित करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) कर्मचाऱ्यांचे नैतिक वर्तन वाढविण्यासाठी सध्या संघटना कोणत्या पद्धतींचा अवलंब करतात यावर सविस्तरपणे लिहा.
ब) ज्ञान-व्यवस्थापन म्हणजे काय? ज्ञान-व्यवस्थापन प्रक्रिया सविस्तरपणे वर्णन करा.
- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) औद्योगिक संबंधांचे स्वरूप कसे असते? HR व्यवस्थापकाची औद्योगिक संबंधांत भूमिका काय असते?
ब) HR गुणांकपत्र म्हणजे काय? HR गुणांकपत्र तयार करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा.

[10]

- अ) कर्मचारी प्रतिबद्धता.
- ब) नैपुण्य उसने घणे.
- क) कंपनीच्या प्रकल्पावर परदेशी गेलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या समस्या.
- ड) सांघिक वाटाघाटी प्रतिरोधित करणारे घटक.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3165

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4005

M.A. (Psychology) (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 421 : Organizational Development

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Discuss Kotter's eight step plan as a theory of planned change.
- b) Explain the values, assumptions and beliefs of O.D.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What is meant by O.D. Diagnosis? Explain Weisbord's six-box model as a diagnostic framework.
- b) Explain the nature of OD interventions and state the guidelines to make the interventions more effective.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain role focused OD intervention in detail.
- b) Discuss process consultation and the Gestalt approach as OD interventions to improve team performance.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Discuss Schein's cultural analysis and steps involved in its implementation.
- b) Describe search conference and future search conferences as a comprehensive OD intervention.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words:

[10]

- a) Forces for change.
- b) Families or clusters of OD intervention.
- c) Principled negotiations.
- d) Instrumented training.

Total No. of Questions : 5]

P3165

[4908]-4005

M.A. (Psychology) (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 421 : Organizational Development

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) नियोजित बदलाचा एक सिद्धांत म्हणून कॉटरची आठ टप्प्यांची योजना स्पष्ट करा.
ब) संघटनाविकासाची मूल्ये, गृहीततत्त्वे आणि समजुति स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) संघटनाविकास निदान म्हणजे काय? एक नैदानिक चौकट म्हणून बिजबोर्डचे 'सिक्स बॉक्स' प्रारूप स्पष्ट करा.
ब) संघटनाविकास निरसनानेचे स्वरूप स्पष्ट करा. हे निरसन प्रभावी करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे सांगा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) भूमिका केंद्रीत संघटना विकास निरसन सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
ब) समूह निर्वर्तन सुधारण्यासाठी एक संघटनाविकास निरसन म्हणून प्रक्रिया सल्लामसलत आणि गेस्टाल्ट दृष्टीकोन यांची चर्चा करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) शिनच्या सांस्कृतिक विश्लेषणाची चर्चा करा. त्याच्या अंमलबजावणीतील टप्पे स्पष्ट करा.
- ब) शोध परिषद आणि भावी शोध परिषदांचे एक संघटनाविकास निरसन म्हणून वर्णन करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
- अ) बदलामागील प्रभावी घटक.
- ब) संघटनाविकास निरसनाचे क्लस्टर्स.
- क) तत्त्ववादी वाटाघाटी.
- ड) साधनांचा वापर केलेले (instrumented) प्रशिक्षण.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3166

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 430 : Guidance and Career Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain the various stages in Career Counselling.
- b) What is Career Counselling? Describe the present trends in Career Counselling

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain Super's theory of Career development.
- b) Discuss the implications of career theories for counsellors.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Describe the nature of career counselling at higher education level.
- b) Explain the stages in group career counselling.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain in detail the role of career counsellor in non-school settings.
- b) Describe the changing nature of world of work.

P.T.O.

Q5) Answer any four in 250 words:

[10]

- a) Future direction in career counselling.
- b) RIASEC model.
- c) Factors in career counselling at school setting.
- d) Career planning.

Total No. of Questions : 5]

P3166

[4908]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 430 : Guidance and Career Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) करिअर समुपदेशनातील अवस्था सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) करिअर समुपदेशन म्हणजे काय? करिअर समुपदेशनातील प्रचलित पद्धती वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सुपर यांचा करिअर विकासाबाबतचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) करिअरविषयक सिद्धांतांचे उपयोजन करिअर समुपदेशक कसे करतात त्याची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) उच्च माध्यमिक स्तरावरील करिअर समुपदेशनाचे स्वरूप सोदाहरण वर्णन करा.
ब) सामूहिक करिअर समुपदेशनातील अवस्था सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
अ) शाळा-बाह्य वातावरणातील करिअर समुपदेशकाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) बदलत्या व्यावसायिक जगाचे स्वरूप सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]
अ) करिअर समुपदेशनाची भविष्यकालीन वाटचाल.
ब) RIASEC प्रारूप.
क) शालेय वातावरणातील करिअर समुपदेशनाचे घटक.
ड) करिअर नियोजन.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3167

[Total No. of Pages : 4

[4908]-4007

M.A. - II (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 431 : Areas of Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) State the characteristics of mentally retarded child. Discuss the treatment of mental retardation.
- b) Discuss the assessment and treatment of emotionally disturbed children.

Q2) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) State the important factors in selecting a mate and describe the nature of pre-marital counselling.
- b) Explain the role of counselling in women empowerment.

Q3) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain in detail how anger can be control by counselling.
- b) How the pre-test and Post-test is conducted in HIV/AIDS counselling.

Q4) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) Explain the skills used in counselling at work place. Give examples.
- b) Explain the nature of anxiety in sportspersons. Which strategies can be used to cope up with this anxiety.

P.T.O.

Q5) Answer any four in 250 words:

[10]

- a) Learning disability.
- b) Family counselling.
- c) Causes of suicide.
- d) Occupational stress.

Total No. of Questions : 5]

P3167

[4908]-4007

M.A. - II (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 431 : Areas of Counselling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मतिमंद बालकांची वैशिष्ट्ये सांगा. मतिमंदत्वावरील उपचारांची चर्चा करा.
ब) भावनिकदृष्ट्या अस्वस्थ बालकांचे निदान व उपचार यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) वैवाहिक जोडीदाराच्या निवडीमधील महत्वपूर्ण घटक सांगून विवाहपूर्ण समुपदेशनाचे स्वरूप वर्णन करा.
ब) महिला सबलीकरणामधील समुपदेशनाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) समुपदेशनाद्वारे क्रोधावर नियंत्रण कसे ठेवता येते ते सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) HIV/AIDS च्या समुपदेशनातील पूर्ण चाचणी व उत्तर-चाचणी कशी केली जाते त्याचे वर्णन करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) व्यवसायाच्या ठिकाणी केल्या जाणाऱ्या समुपदेशनात कोणकोणत्या कौशल्यांचा वापर केला जातो ते सोदाहरण स्पष्ट करा.
- ब) खेळाडूंमधील चिंतेचे स्वरूप वर्णन करा. ह्या चिंतेवर मात करण्याचे उपाय स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) अध्ययन अक्षमता.
- ब) कुटुंब समुपदेशन.
- क) आत्महत्येची कारणे.
- ड) व्यावसायिक ताण.

